

Секція

**«ЕКОНОМІЧНА ПСИХОЛОГІЯ, ЕТИКА, МОРАЛЬ І КУЛЬТУРА БІЗНЕСУ»
ГОЛОВА СЕКЦІЇ – к.е.н., доцент В.В.Компанієць**

УДК 331.101.26(477)

**ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК КАТЕГОРІЯ
РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

Булига О.М., голова с.м.т. Коктебель

Поняття "економіки, заснованої на знаннях", або інтелектуальної економіки, що отримало в останні роки широке поширення у світовій економічній літературі, відображає визнання того, що наукові знання та спеціалізовані унікальні навички їхніх носіїв стають головним джерелом і ключовим фактором розвитку матеріального та нематеріального виробництва. Така тенденція обумовила формування в сучасній західній науці думки про утворення нового соціального устрою, рушійною силою якого виступають людські знання, а головним їх носієм – особистість.

З підвищенням рівня знань сучасного виробництва та ролі людини у трудовому процесі зростає і значення її творчого потенціалу, рівня професіоналізму, ерудиції, майстерності, адже все частіше успішність виробничої діяльності визначається саме якісними характеристиками людського капіталу підприємства.

За цих умов знання та творчий потенціал працівників стали головним фактором ефективності економічної системи, без якого технічний і економічний прогрес останньої стає практично недосяжним завданням, незалежно від обсягу коштів, інвестованих у виробниче обладнання і технологію. Саме тому, не дарма більшість західних компаній приділяють величезну увагу розвитку та накопиченню людського капіталу шляхом інвестування в людину, її здоров'я й освіту. Так, сприяючи розвитку людського капіталу на особистісному, мікроекономічному та макроекономічному рівні, США досягла того, що доля людського капіталу в структурі національного багатства країни сягає 70-80% за тієї умови, що 75% населення зайнято саме розумовою працею. І як результат їх економіка – перша економіка світу. Поряд з ними

лідерами за рівнем розвитку людського капіталу та кількістю впроваджених інновацій у 2010 році були Норвегія, Швеція, Ірландія. Україна в такому рейтингу посідає лише 69 місце.

Така низька позиція в рейтингу, так і взагалі, неефективність економічної системи України в деякій мірі можна пов'язати саме з низьким рівнем людського розвитку та неспроможністю перетворити потенціал української нації в ресурс конкурентного розвитку національної економіки. Серед основних причин, які уповільнюють процес розвитку людського капіталу в Україні можна виділити:

- декваліфікація робочої сили, що є результатом незацікавленості роботодавців в фінансуванні навчання, підвищенні кваліфікації своїх працівників;

- відсутність державної підтримки розвитку особистості та гарантування працевлаштування населенню;

- низький рівень диференціації посадових окладів призвів до зниження рівня мотивації в формуванні людського капіталу на особистісному рівні;

- низький рівень оплати праці в Україні призвів до трудової міграції мобільної та кваліфікованої робочої сили з країни («відплив умів»).

За таких умов, з одного боку, відсутність державної підтримки розвитку людського капіталу призвела до того, що більша частина населення України запас знань, здібностей та умів поповнює лише за рахунок власних коштів, інвестуючи їх в отримання освіти, охорону власного здоров'я та власну мобільність, а з іншого – неефективна діяльність бізнес-інкубаторів та несприятливий інвестиційний клімат призвели до низького рівня впровадження інноваційних ідей, погіршуючи цим умови розвитку людського капіталу.

Отже, в узагальненому сенсі сьогодні людський капітал став рушійною силою економічного розвитку країни, яка сприяє не тільки посиленню інноваційної активності та впровадженню нововведень у виробництво, але й забезпечує підвищення економічного потенціалу країни.